

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 141/18
Luksemburg, 2 października 2018 r.

Wyrok w sprawie C-207/16
Ministerio Fiscal

Przestępstwa kryminalne, które nie mają szczególnie poważnego charakteru, mogą uzasadniać dostęp do danych osobowych zatrzymywanych przez dostawców usług łączności elektronicznej, o ile dostęp ten nie powoduje poważnego naruszenia prywatności

W ramach dochodzenia w sprawie kradzieży rozbójniczej portfela i telefonu komórkowego hiszpańska policja zwróciła się do sądu śledczego właściwego w tej sprawie o zgodę na udzielenie jej dostępu do danych identyfikacyjnych użytkowników numerów telefonu działających ze skradzionego telefonu w okresie dwunastu dni od dnia kradzieży. Sąd śledczy oddalił ten wniosek, w szczególności ze względu na to, że okoliczności faktyczne, które spowodowały dochodzenie, nie stanowiły „poważnego” przestępstwa – to znaczy, zgodnie z prawem hiszpańskim, przestępstwa zagrożonego karą pozbawienia wolności powyżej pięciu lat – zaś dostęp do danych identyfikacyjnych jest możliwy tylko w przypadku tego rodzaju przestępstw. Ministerio Fiscal (prokuratura hiszpańska) odwołała się od tego postanowienia do Audiencia Provincial de Tarragona (sądu okręgowego w Tarragonie).

Dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej¹ przewiduje, że państwa członkowskie mogą ograniczyć prawa obywateli, gdy takie ograniczenia stanowią środki niezbędne, właściwe i proporcjonalne w ramach społeczeństwa demokratycznego do zapewnienia bezpieczeństwa narodowego, obronności, bezpieczeństwa publicznego oraz zapobiegania, dochodzenia, wykrywania i ścigania przestępstw kryminalnych lub niedozwolonego używania systemów łączności elektronicznej.

Audiencia Provincial de Tarragona wskazuje, że po tym, jak nastąpiło wydanie postanowienia sądu śledczego, ustawodawca hiszpański wprowadził dwa alternatywne kryteria w celu określenia, jak poważne jest przestępstwo, w odniesieniu do którego dozwolone jest zatrzymywanie i przekazanie danych osobowych. Pierwszym jest kryterium materialne, odnoszące się do zachowań odpowiadających kwalifikacji karnej, których charakter przestępczy jest szczególnie i poważny i które mają szczególnie niekorzystny skutek dla indywidualnych i zbiorowych interesów prawnych. Drugim jest formalne kryterium prawne, które określa minimalny próg trzech lat pozbawienia wolności, który obejmuje ogromną większość przestępstw. Ponadto hiszpański sąd uważa, że interes państwa w zwalczaniu bezprawnych czynów nie może uzasadniać nieproporcjonalnej ingerencji w prawa podstawowe ustanowione w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”). Audiencia Provincial de Tarragona zwrócił się więc do Trybunału Sprawiedliwości o określenie progu wagi naruszenia, od którego ingerencja w prawa podstawowe, taka jak dostęp właściwych organów krajowych do danych osobowych zatrzymywanych przez dostawców usług łączności elektronicznej, może być uzasadniona.

W ogłoszonym dzisiaj wyroku Trybunał przypomniał, że dostęp organów publicznych, w ramach dochodzenia w postępowaniu karnym, do danych osobowych zatrzymywanych

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/58/WE z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej) (Dz.U. 2002, L 201, s. 37 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 13, t. 29, s. 514), zmieniona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/136/WE z dnia 25 listopada 2009 r. (Dz.U. 2009, L 337, s. 11).

przez dostawców usług łączności elektronicznej, jest objęty zakresem stosowania dyrektywy. Ponadto dostęp do danych w celu identyfikacji posiadaczy kart SIM działających w skradzionym telefonie komórkowym, takich jak nazwisko, imię oraz, w stosownych przypadkach, adres tych posiadaczy, stanowi ingerencję w ich prawa podstawowe ustanowione w karcie. Trybunał stwierdził jednak, że ingerencja ta nie jest na tyle poważna, aby dostęp ten należało ograniczyć – w zakresie zapobiegania, dochodzenia, wykrywania i ścigania przestępstw kryminalnych – do walki z poważną przestępczością.

Trybunał wskazał, że dostęp organów publicznych do danych osobowych zatrzymywanych przez dostawców usług łączności elektronicznej stanowi ingerencję w podstawowe prawo do poszanowania życia prywatnego i do ochrony danych, ustanowione w karcie, również w braku okoliczności pozwalających uznać tę ingerencję za „poważną”. Dyrektywa wymienia jednak cele, które mogą uzasadniać uregulowanie krajowe normujące dostęp organów publicznych do tych danych i tym samym stanowiące odstępstwo od zasady poufności łączności elektronicznej. Wyliczenie to ma charakter wyczerpujący, wobec czego ów dostęp powinien odpowiadać rzeczywiście i ściśle jednemu z tych celów. Trybunał zauważył w tym względzie, że **jeżeli chodzi o cel polegający na zapobieganiu, dochodzeniu, wykrywaniu i ściganiu przestępstw kryminalnych, to brzmienie dyrektywy nie ogranicza tego celu do zwalczania poważnych przestępstw, lecz odnosi się ogólnie do „przestępstw kryminalnych”**.

W wyroku *Tele2 Sverige*² Trybunał orzekł, że jedynie walka z poważną przestępczością może usprawiedliwiać dostęp organów publicznych do danych osobowych zatrzymywanych przez dostawców usług łączności elektronicznej, których całokształt może dostarczyć bardzo precyzyjnych wskazówek dotyczących życia prywatnego osób, o których dane chodzi. Wykładnia ta była jednak uzasadniona okolicznością, że cel realizowany przez uregulowanie normujące ten dostęp powinien być powiązany z wagą ingerencji w odnośne prawa podstawowe, jaką działanie takie pociąga za sobą. Zgodnie z zasadą proporcjonalności poważna ingerencja może bowiem być uzasadniona w zakresie zapobiegania, dochodzenia, wykrywania i ścigania przestępstw karnych jedynie celem polegającym na zwalczaniu przestępczości, którą można uznać za „poważną”. **Jeżeli natomiast ingerencja wynikająca z takiego dostępu nie jest poważna, to może być uzasadniona celem polegającym na zapobieganiu, dochodzeniu, wykrywaniu i ściganiu ogółu „przestępstw kryminalnych”**.

Trybunał uważa, że **dostęp wyłącznie do danych objętych rozpatrywanym wnioskiem nie może zostać uznany za „poważną” ingerencję w prawa podstawowe osób, o których dane chodzi, ponieważ dane te nie pozwalają na wyciągnięcie konkretnych wniosków dotyczących ich życia prywatnego**. Wobec tego Trybunał stwierdził, że ingerencja, którą spowodowałby dostęp do takich danych, może zatem być uzasadniona celem polegającym na zapobieganiu, dochodzeniu, wykrywaniu i ściganiu ogółu „przestępstw kryminalnych”, bez konieczności zakwalifikowania tych przestępstw jako „poważnych”.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

² Wyrok z dnia 21 grudnia 2016 r., *Tele2 Sverige i Watson i in.* ([C-203/15](#) i [C-698/15](#), zob. komunikat prasowy nr [145/16](#)).